

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 6 an 10 cor.
pe 12 an 5 cor.
pe o lună 2 cor.
N-ri de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20

INSERȚIUNILE:
de un și garsonaj: prima dată în
bani; a doua oară în bani; a treia
oară 5 b. de fiecare publicație.

Astăzi abonamentele, cât și inserțiile,
sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat
Scrierile retracate nu se primesc.

Tinera generație și cultura germană.

(I. Ch.). Părinții noștri nu știau carte ungurească. De vorbit nu vorbiau decât cel de pe la periferiile teritoriilor curat românești și chiar ei numai din motive de bună vecinătate. Ear cauza necunoștinței limbii și cărții maghiare nu era repulsiunea pentru poporul maghiar, cu atât mai puțin starea lor culturală mai înapoiată. Românul nu simțea trebuința învățării unei limbi, dela care nu se putea aștepta la nici un bine material și sufletesc.

Pentru întocmirea trebilor sociale, în familie, în școală și biserică, chiar și în comunicațiune, limba noastră se dovedea de suficientă. Pentru conducătorii noștri intelectuali însă erau deschise porțile școlilor germane, din Austria și din Germania, sau chiar cele săsești interioare din Ardeal. Și ce frumos era avântul ce-l luase cultura românească! Ce solide sunt bazele ce le-au pus mintile dezvoltate în școlile germane, inimile însuflețite de idealurile bătrânului popor teuton! Era ceva din vânoșia cugetării lui Kant și din puterea cuvântărilor către popor ale lui Fichte în generația dinnainte și după 1848. Aveam chiar un prisos de forțe, cari au trecut granițele Ardealului și s'au dus să propovăduiască cuvântul deșteptării culturale în provinciile curat române.

La 1868 și 1871 însă s'a pus stavilă silită acestui curent sănătos, ce promite a ane duce

din triumf în triumf. Una după alta veneau reformele școlare. Toată politica de naționalitate a lungului guvern Tisza-bătrînului și a celor succedate până astăzi s'a preocupat de măsurile de lipsă pentru scoaterea Românilor de sub influența germană. Sub diferite pretexte orele obligatorii de limba maghiară s'au înmulțit, ajungând maximul din desperatul proiect al lui Berzeviczy. Cele de limbagermană au primit o valoare abea facultativă. A urmat în scurt timp ordinul ministerial prin care toți fiii patriei din școlile superioare sunt obligați a asculta cel puțin patru semestre cursurile dela vre-o universitate din țară. Ear examenele cari îndreptățesc la o slujbă în stat și chiar la școlile confesionale, sunt a se face toate în limba maghiară.

Dispozițiile aceste sunt un fel de carantină pentru cultura germană. Și carantina asta funcționează așa de bine, încât de vre-o două decenii încoace toată forța vieții noastre culturale s'a schimbat. Advocații, profesorii, ziaristii și literatii noștri, puțin puțin cât îi avem, sunt în atingere foarte slabă cu lumea germană. O mare parte din politicianii noștri nu vorbesc decât o singură limbă, afară de cea maternă, limba parlamentului din Budapesta. Din usul și bibliotecile noastre particulare au dispărut acele cărți prețioase ale bogatei și vechii literaturi germane, din care părinții noștri s'au adăpat. Ear guvernul continuă cu același tact sigur, cu același program să exercite opera sa de izolare.

Cari sunt rezultatele cele mai vizibile ale acestei prefaceri culturale lente?

Indepărtarea noastră de către un popor mare și cult, politicește nouă nepericulos, și apropierea de cultura celui mai periculos vrăjmaș al limbii și ființei noastre etnice. Schimbul e cât se poate de nefericit și de trist augur pentru viitorul nostru. Nici odată o cultură hibridă cum este cea maghiară, chiar când ea ar progresa, n'are să ne poată da caracterele cele mari, bărbați cu o cugetare mai largă, cum ne trebuie ca să susținem războiul cel mare. Ș'apoi logica elementară ne dovedește că nu în școala adversarului ne putem dezvolta liber individualitatea noastră.

Din contră, zi cu zi se infiltrează în modul nostru de gândire și de acțiune câte ceva din firea poporului, de care legea și forța ne leagă. În viața noastră socială, culturală și politică se furizează tot mai multă culoare maghiară. Curătenia morală a vieții sociale germane va fi înlocuită prin senzualismul și bunul trat mai propriu rasei maghiare; temeinicia culturii germane dispăre pentru a fi înlocuită prin superficialitatea evreo-maghiară; politică cu prevederi, politica în stil mare, rodnică și serioasă a lui S a g u n a încape pe mâinile unor bărbați de sigur vrednici, dar ești din școala politicești tanțose maghiare, pe nesimțite ei au învățat deprinderi opoziționiste, cari nu se potrivesc de regulă cu trebuințele noastre. Mai mult chiar, toată generația asta simte un fel de vrăjmașie față de tot ce e

Asasinatul din strada Morgei

de 3
Edgard Poe

(Urmare).

Eram sigur, că nu te puteai gândi la nebuloase fără a ridica ochii la marea nebuloasă din constelațiunea Orion, și într'adevăr ai ridicat ochii în această direcțiune; eram dar' sigur de a-ți fi urmărit cugetările pas de pas. Dar în acea violentă tiradă în contra lui Chantilly, care a apărut în *Muzeul* de ieri, criticul făcea o aluziune răutăcioasă la schimbarea de profesiune a actorului, care din slujbaş de birou s'a făcut tragedian. Scriitorul cita acest vers:

Perdidit antiquum littera prima sonum ¹⁾ (prima literă a cuvântului a fost înlocuită cu alta), și îți spuneam, că numele Orion se scria mai întâiu: Urion; bănuiam, că ai ținut minte această explicație și că prin urmare stabileai o asociație de idei între Chantilly și Orion Ceea-ce m'a făcut să cred că nu mă înșelam, a fost zimbetul ce am observat pe buzele d-tale, te gândeași la sacrificiul ce a suferit biurcratul victima criticești;

¹⁾ Acest vers este extras din Ovidiu. Orion, după poet, s'a născut sub pielea unui bou, pe care tatăl său l'a jertfit lui Jupiter și Mercur. Această piele de bou are oare-care raport cu vechia profesiune de om de birou (cu scaun de piele) atribuită lui Chantilly.

de aci te-ai gândit la mica statură a actorului, și în acest moment am intervenit în meditația d-tale pentru a-ți spune: „E prea mic, și ar fi mai la locul lui în teatrul de varietăți“.

La câteva zile după această întâmplare ce-tirăm în *Gazeta Tribunalelor* următoarele rânduri:

Asasinate misterioase!

„Astăzi, pela 3 ore de dimineață, locuitorii din mahalaua St. Roche fură deșteptați din somn printr'un șir de strigăte spăimântătoare plecând, după cât se părea, dela catul al patrulea al unei case situate în strada Morgei, și al căreia unici locuitori cunoscuți erau o doamnă, Lespanaye și fiica sa domnișoara Camila Lespanaye. După câteva momente de întirziere produse prin cererile zadarnice de a li-se deschide, ușa fu sfărîmată cu drugi de fier, și opt s'au zece vecini intrară, însoțiți de doi agenți. În momentul acesta strigătele încetaseră, dar pe când trupa urca în fugă scara primului cat, se auziră una sau două voci aspre, care păreau a se certa și veniau din caturile superioare. Când ajunseră la catul al doilea, aceste voci încetară și se restabilii liniștea cea mai absolută. Vizitatorii se despărțiră, fiecare în altă parte, și începură a cutreera diferitele odăi. Când ajunseră la o mare odăe doșnică, la ultimul cat, se găsiră în fața unei uși închise cu cheia pe dinăuntru; această ușă fu doborâtă și atunci se prezentă celor de față un spectacol care li umplu de uimire și spaimă.

„Apartamentul era într'o dizordine completă, mobila era sfărîmată și spărturile împră-

tiată în toate părțile. Era numai un pat, ale cărui albituri fusese aruncate pe pardoseală în mijlocul odăii. Pe un scaun se găsi un briciu pătat de sânge. Pe marginea căminului se vedeau două sau trei cozi mari de păr cărunt, asemenea pline de sânge, și care păreau să fi fost smulse cu pielea capului cu tot. Pe pardoseală se adunară patru piese de câte douăzeci franci, un cercel format dintr'un topaz, trei linguri mari de argint, trei mai mici de metal alb, și două gente conținând ca la patru mii franci în aur. Sărtarele unui birou așezat într'un colț erau deschise, și fără îndoială fuseră scotocite, măcar că conțineau încă o mulțime de obiecte.

„O mică ladă de fier încă fu descoperită sub saltea, nu sub pat; era deschisă, și cheia era încă în broască. Conținea numai scrisori vechi și alte hârtii fără de importanță.

„Căutară pe d-na Lespanaye; nu o găsiră, dar' deoarece-ce pe placa căminului se observă o cantitate însemnată de funingine, cercetară și coșul și, lucru îngrozitor, descoperiră corpul domnișoarei, care fusese tirată de picioare și împinsă prin strimta deschizătură; acest corp păstra încă toată căldura vieții. Prin examinarea lui se descoperi un număr mare de zdrelituri, care proveneau fără îndoială din opintirile ce au trebuit făcute pentru a sili corpul să intre în coș, și din acelea ce au trebuit făcute pentru a-l scoate de acolo. Fața prezenta un mare număr de sgarieturi; contuziuni negre se observau pe piept, precum și urme de unghii, ca și când o mână i'ar fi strins gâtul până la strangulare.

„După ce a făcut o perchiziție minutioasă în toate colțurile casei fără a descoperi ceva, trupa

german și face cor comun cu acele rămășițe ale aristocrației române, cari au fost crescute în tradițiile nemțești, protivnice spiritului de care mulțimea, poporul nostru credincios întreg a fost și este stăpânit.

Ma voiți să înșirăm urme de influențe maghiare asupra generației de astăzi? Vedeti spiritul îngust cu care se judecă chestiunile mari și ne judecăm chiar noi între noi; cercetați moravurile publice și particulare în viața noastră bisericească și cea familială; urmăriți puțin caracterele și cultura fruntașilor tineri și chiar mai bătrînii de astăzi; celiți limba românească scrisă de tinerii eștiți din școlile dela Pesta și Cluj și ascultați vorbirile lor ce le vor ține în curînd către popor!

Nu sunt *laudatores temporis acti*, vedem stările în culori absolut reale, și amintindu-ne de un Ioan Maiorescu, care la 1848 trata la Frankfurt în numele țării românești și a tuturor românilor cu înalta diplomație, de un Cipariu, Barnuțiu, Barițiu, cari au determinat curente culturale și politice și de alte mari personalități ardelenice, nu vom intona ieremiade comparându-i cu cei de astăzi, mici și puțin promițători urmași ai lor. Deplângem însă soarta ce ne-a îngenunchiat sub jugul culturii celei mai detestabile pentru noi.

Aici e pericolul cel mare. Aici trebuie să se deie lupta cea decisivă: în contra influenței culturii maghiare și pentru restabilirea stărei de mai înainte.

SITUAȚIA POLITICĂ.

Meeting în Murăș-Oșorhei. — Programul Majestății Sale. — Situația guvernului.

Contele Tisza István, înainte de deschiderea parlamentului, probabil va mai lua parte în provincia la vre-un meeting și anume Dumineca viitoare la Murăș-Oșorhei, care oraș e reprezentat prin doi deputați, ambii opoziționali.

se coborî, și într-o mică curte situată în dosul casei, se descoperi pe pavaj corpul bătrînei doamne; gâtul îi era retezat atât de adânc, încât când vorî să o rădice, capul rămase atârnat. Corpul ea și capul erau acoprite de vânătaie, că nu se mai descoperea nici o trăsătură de față omenească.

Același ziar dete în ziua următoare noi amănunte:

Afacerea din strada Morget.

„Un mare număr de indivizi au fost interogați în privința acestui asasinat pe cât de extraordinar pe atât de spaimântător, dar nu s'a descoperit nimic care să lumineze întunerecul. Vom raporta unele din depozițiile ce s'au făcut.

„—, Paulina Dubourg, spălătoreasă: Cunoaște de trei ani amândouă victimele, fiind însărcinată în acest timp cu spălarea rufelor lor. Bătrîna doamnă și fiica sa păreau a trăi în foarte bună înțelegere, și chiar a se iubi mult. Erau niște clienți foarte exacti. Martora nu știe nimic despre situația averii lor nici despre felul lor de trai; ea crede, că doamna Lespanaye dădea consultațiuni de somnambulă. Ea trecea, că are oare care economii. Martora n'a văzut nici odată pe nimeni la aceste femei când venia să le ia sau să aducă rufele; era sigură că n'aveau servitori; credea că numai odăile din catul al patrulea erau mobilate.

(Va urma).

Trad. Iosif Popescu.

Se vestește, că Maiestatea Sa, va primi zilele acestea în audiență pe ministrul său a lătere, contele *Khuen-Hédervary*, care va înainta Maiestății o nouă listă pentru disincții. Deodată se va fixa și programul pentru mai departe petrecere a M. Sale în Gödöllő. Se crede că Maiestatea Sa, cu lînea săptămânii va părăsi Gödöllő-ul.

Un membru influent din partidul liberal a făcut ieri unii jurnalist următoarele mărturisiri:

Situația guvernului e solidă și orice s'ar întâmpla pe urma agitațiilor din țeară, guvernul rămîne la putere pînă la alegeri, respective *până după legeri*. Dacă nu va putea exopera indemnitate, va dizolva Dieta fără indemnitate. Guvernul speră, să se reîntoarcă cu o mai mare majoritate decît cea actuală din alegeri.

Increderea aceasta în forțele sale, a dobândit o guvernul în urma audienței de ieri la Palat.

DIN ROMANIA.

Doliul României. Sub titlul: „Principele Frederic de Hohenzollern“ „Voința Națională“ serie: „Un doliu greu a lovit Familia noastră Regală, și doliul resuuă și în inima noastră a tuturor; căci ne doare, când știm că Maiestatea Sa Regele și întreaga Familie Regală suferă de groaznicul gol ce moartea Principelui Frederic de Hohenzollern-Sigmaringen a lăsat în inimile tuturor.

Recunoștința ce țeara întreagă are către Maiestatea Sa Regele, pentru înțelepciunea cu care ne-a condus în timp de pace și în timp de războiu, învingînd toate greutățile ce nu putea să nu întîmpine, — în opera cea mare a întemeierii unui stat modern la gurile Dunărei, — ne face să luăm parte la durerea ce înalta în inima simte, când moartea stîns din numărul celor vii pe fratele său iubit.

Grija și dragostea cu care și acuma urmărește lucrarea de consolidare a României moderne, îl va face să învingă jalea firească de care e cuprins și să se mîngăie cu încredere că nu și-a închinat o viață de muncă unui popor nerecunoscător.

Principele Frederic-Eugeniu-Ioan de Hohenzollern-Sigmaringen a murit ieri 19 Novemfire (2 Decembre), la ceasurile 2 după amiază, la Newwitehsbach.

Născut la Itzighofen, lângă Sigmaringen, la 25 Iunie 1843, ca al patrulea fiu al Principelui Carol Anton de Hohenzollern-Sigmaringen, se căsătorise, la Ratisbona, la 21 Iunie 1879, cu principesa Luisa de Thurn și Taxis, născută la 1 Iunie 1859. Era general de cavalerie prusiană, „à la suite“, în pl 2-lea reg. de dragoni al gardiei și în regimentul de ulani (din Westphalia) Nr. 5, cavalier al ordinului Vulturului negru St. Huber etc.

— Un bust lui C. T. Grigorescu. Consiliul comunal al orașului Ploești a votat în unanimitate, după propunerea d-lui primar, suma de 2000 lei, ca prim fond pentru a se ridica un bust lui C. T. Grigorescu, fost deputat în divanul ad-hoc, precum și în diferite rânduri deputat și primar al orașului.

Din Bihor.

— Răspuns —

E dureros lucru, că la noi mulți nechemăți își iau condeiul în mână închipuind-și în acel moment ca mîntuitorul stărilor noastre triste și apoi în aceasta închipuire îngâmfată, fără să se mai cugete încep a critica, folosesc fraze goale, brutele — de care de multe ori trebuie să te revoltezi și să te scărbești de astfel de critici. Critică ceartă, acasă, fără ca să-și de samă că în acest mod își vor ajunge scopul, sau vor strica și mai mult cauza.

Indemnitate de cele zise mai sus, nu pot că să nu reflectez pe scurt la articolul „Din Bihor“, publicat în numărul 218 al acestui ziar.

Înainte de toate trebuie să observ că dacă ar cunoaște domnul B... împrejurările și stările din Orade, nu ar putea să scrie: „In Orade, unde elementele române în ultimele decenii au scăzut foarte mult“ etc. — Cum înțelege dl B... că au scăzut? Dacă e vorba de clasa inteligentă, el însuși se contrazice deoarece mai lărgiu recunoaște că sunt avocați o grămăduță, cler, ofițeri etc. În decenile trecute de abia erau căleva familii române, acesta e adevărul, acum însă cu încetul tot se înmulțesc — și acesta a fost îmbucurător. — În cât privește limba de conversație, e tocmai așa, precum în orașe cu caracter nemțesc vorbesc și în limba germană așa și pe aici limba maghiară.

Dar să punem întrebarea, că oare harnicitinerime studioasă cum vorbește mai mult și mai cu predilecție? Ia să-ni răspundă fratele B... El între el cum conversează? Câți dintre el știu vorbi cum se cade românește? Câți dintre ei cunosc mai de aproape pe Eminescu, Alexandru Odobescu, Creangă, Coșbuc, Caragiale etc.

Și acum urmează lauda: Decis-a tinerimea studioasă — dar așea nu o poate spune cău vreme a trebuit până a decis. — Ideea tinerimii a fost foarte bună și laudabilă. Da! da! Dar fără nici un căpătăiu. Căci durere, o tinerime peste 40, în decurs de 2—3 luni nu a fost în stare să se pregătească cu nimic.

Pentru ce ar și face tinerimea ceva la care să atragă publicul românesc, pentru ce s'ar îndeletnici cu ceva producțiuni, la care și pri care într'adevăr ar putea atrage publicul românesc? E destul că e inserisă la academie și la prelegeri nu umblă. Aș putea zice mai multe, dar mai bine le retac.

Și apoi da. Familiile trebuie să umble după tinerimea studioasă să îi cunoască. Familiile române din Orade trebuie să facă vizite tinerimii studioși și familiile trebuie să se simte fericite că pot vorbi cu un iurist.

Tinerimea română studioasă a avut sara de cunoștință. Dar să nu răspundă dl B... cine a știut de ea? Pe cine a invitat tinerimea studioasă la sara de cunoștință a lor?

I-a să-mi răspundă dl B... că tinerimii căutat a face cunoștința familiilor române din Orade? Tinerimea ca atare, dat-a cinstea cuvîntă ilustrului episcop, dela care însă așteaptă sprijinul și moral și material?

Și tot așteaptă tinerimea ca să fie sprijinită, când, de abia cu câte-va zile înainte de petrecere emite invitațiile și și atunci după ce le-a expedit a și răspândit vestea că revoacă invitații respective amănă convenirea.

Mult trebuie să te miri, că dintr-o tinerime de 40 de abia poți afla câți-va cari ar face ceva dar neavînd sprijinul tuturor, nu pot face nimic.

Aș putea spune mai multe în această cauză dar cred că cei ce vor vrea să înțeleagă, mi înțeles.

Cu privire la alegerile de membri în congregația comitatenză atîta pot zice, că e rod pasivității.

I. Babi.

Din străinătate.

Din Serbia.

Crisa ministerială. Din Belgrad se te grafează, că skupștina a denegat extradarea deputatului Ilić pentru agitație în contra matel. În urma acestei deciziuni întreg guvernul și-a dat demisiunea.

Din Rusia.

Simptome favorabile. Războiul din Orient a deșteptat un puternic ecou în Rusia europeană. Colo sub zidurile Petru Arthurului și pe malul rîului Șa mișcă ucid fiecare pentru un ideal, ici un popor subjugat, ținut în robie se deșteaptă și cere libertate. Nouă viață răsare din rușna eroilor, ear' amărăciunea produce bere printre cei apăsati, silindu-i la luptă pentru drepturile omenești. Ca și când

Mandciuria s'ar prabuși o lume veche plină de desperare și tiranie, ear căderea Port-Arthurului ar simboliza nimicirea ultimii bariere, care desparte epoca de renaștere a Rusiei de aceea a umilinței, rușinei și fărădeligilor nenumărate.

Congresul zemstvirilor a produs mare senzație pretutindeni. Din Petersburg se telegrafează, că în întreg imperiul se așteaptă cu viu interes și este agitată mereu ideea unei constituțiuni pe seama Rusiei. Dar reacțiunea își ridică capul.

În ministeriul de interne se lucrează cu mare zor la noul proiect de lege pentru presă și la revizuirea ordinațiilor de restricțiune a libertății de presă. Noul ministru de interne a însărcinat cu această lucrare o comisiune specială. Ca suplinitor al ministrului de interne țarul a numit pe un cunosător adânc al stărilor țărânilor ruse, cu numele Kutler. Acesta va conduce și afacerea zemstvirilor.

Ceva mai interesant. S'a întâmplat și aceea în Rusia, ce până acum era considerat de o crimă quasi lesa majestate: un preot din Moscova, cu numele *Petrov*, a cutezat să scrie într'un ziar din vechea capitală a Rusiei un articol, în care a atacat vehement pe atotputernicul președinte al Sinodului, Pobiedonoscev. Și s'a aflat ziar, care a dat publicare acestui articol, ba ziarul n'a fost nici barem confiscat, ca altă dată.

Sunt acestea semnele unei epoci noi pentru deșteptarea Rusiei.

Din America.

Președintele Mexicului. Agențul Reuter i-se vestește din Mexic, că președintele Porfirio Diaz și Generalul Ramon Corral au depus jurământul înaintea senatului și a camerei.

Un interviu cu cancelarul Bülow. Revista *Nineteent Century* (Secolul al XIX) publică un interviu cu contele de Buelow asupra ideilor sale privitoare la relațiunile anglo-germane.

Contele de Buelow regretă atitudinea anti-germană a unei părți din presa engleză și exprimă satisfacțiunea pentru campania care se duce contra calomniatorilor.

Cancelarul german a tăgăduit în mod absolut că Germania ar fi încercat să impiedice convențiunea cu Tibetul.

În ce privește atitudinea Germaniei față de Rusia, în special față de escadra Baltice, Germania a fost prevestită deja din August de către Rusia de eventualitatea unui atac pe teritoriul german.

Ca stat neutral, Germania trebuia să ia măsuri pentru a împiedeca un asemenea atac și să dea ordinele necesare autorităților de marină, cum de altfel a făcut și Danemarca.

Contele Buelow a relevat că Germania este departe de a isca discordia între Anglia și Rusia, din contră ea este interesată de a evita orice ciocnire, a cărei întindere nimenea n'ar ști să o determine. Pentru același motiv Germania se silăște să mărginească războiul actual.

În aceeași ordine de idei neutralitatea Chinei se datorează mai cu deosebire Germaniei. De asemenea nu este nici o acțiune ostilă contra Engleterrei în faptul că Germania dorește să trăiască în pace cu Rusia, cu care de altfel nu are o convențiune specială și el, Buelow, ar lipsi dela datoria sa necultivând această amicitie.

Tot așa de absurdă, a zis contele de Buelow, este și învinuirea că Germania ar încerca să semene discordia între Franța și Engleterre în momentul unde se pot constata indiciile unei înțelegeri cordiale între cele două Puteri.

În această privință cancelarul a reamintit atitudinea corectă a Germaniei față de convențiunea anglo-franceză relativă la Egipt.

Un războiu între Anglia și Germania ar fi o ușurință care ar folosi tuturor adversarilor ce-

lor două puteri. Flota germană are singurul scop de apărare și protecțiune a intereselor germane. Natural, vom menține această flotă în totdeauna în stare de a putea lupta.

La sfârșit contele Buelow a tăgăduit în mod absolut sentimentele de inamicitate ce i-se atribuesc personal contra Angliei și englezilor.

— *Din Macedonia.* O ceată de revoluționari greci a prins lângă comună românească *Pericole* pe un notabil aromân din această comună, pentru eliberarea căruia cerea drept răscumpărare o mare sumă de bani. Cum însă, persoana în chestiune era unul dintre fruntașii aromâni naționaliști, tovarășii săi de luptă s'au revoltat peste măsură și informându-se că majoritatea membrilor acelei bande sunt originari din satele grecești din apropiere, s'au înarmat cu toții și într'o bună dimineață au năvălit în acele sate și au luat ca prizonieri, pe mai multe rude și chiar femei de-ale bandiților, anunțându-l în același timp, că nu-l vor libera decât după-ce vor lăsa și el liber pe notabilul român. Urmarea a fost, că notabilul român a fost pus în libertate.

Correspondență.

Cronica din Cluj.

30 Novembre n. 1904.

Serata universitarilor.

În corespondența din rândul trecut nu în zadar am scris, că înainte vor urma cele multe și bune. Aceasta a dovedit-o și succesul neașteptat al seratei, ce s'a ținut în 25 Novembre. Nu voiesc să scriu despre modul, în care decurg petrecerile, dreptăcea voi aminti numai despre momentele mai remarcabile.

Serata a constat din un concert care și numai singur ar fi satisfăcut publicul, și din petrecerea, care a înlocuit picnicul îndatinat. Serata aceasta însă s'a ridicat cu mult mai sus de nivelul unui picnic. Pagubă, că a fost mai puțin cercetată decât picnicul de altă dată.

Poate trebuia reclamă. De astă dată se pot mângâia universitarii, că succesul moral stă în raport cu totul invers cu neînsemnatul venit sau precum se vorbește chiar negativul venit. Dar să revin la serată.

Sala cea mare dela reduta de tristă memorie (Ce ironie! În sala, în care între strigate de „unió vagy halál”, în care s'a petrecut procesul memorandumului, vin Românii să concerteze, să-și petreacă și să-și înalțe gândul și inimile la dulcinee cu ochi albaștrii). Sala zic, a răsunit atunci de accente de muzică înaltă și de muzică mai ușoară românească predată de orchestra universitarilor. Orchestra condusă de însuși dirigentul dl med. Virgil Munteanu a cântat piese de R. Wagner și I. Murășan și dl Silbermann. S'a cântat și solo de violoncello de Virgil Muntean și solo de flaut de dl George Triff. — Cu cea mai mare bucurie amintesc încă odată, că orchestra aceasta e a universitarilor, și faptul acesta reprezintă un pas însemnat în activitatea tinerimii începând din anul trecut, știut fiind, cât de mare influință are muzica în dezvoltarea culturală a oamenilor și a națiunilor. S'o vedem numai înflorind orchestra aceasta și să fie auzită și în alte cercuri sociale din împrejurimea Clujului.

Tot așa putem zice și de cor, care de anul trecut e cor permanent, condus de dl Vasilie Bașiota și care în anul acesta a debutat cu succes la concert. S'a cântat piese de T. Cav. de Flondor, de T. Cerna și de T. Lugojanu.

Azi când însușișirea noastră e cu câte-va grade sub zero, ce influință binefăcătoare ar desvolta corul, făcându-se cu el excursiuni ca și în anul trecut! Se și vorbește, că se va continua cu excursiunile prin satele vecine.

Negreșit un rol însemnat au avut de astădată la reușita seratei declamațiunile. Dl Voicu Nițescu, care prin un zel de fer a ajuns la înaltă tehnică în declamațiune, a declamat balada „Lenore” de Bürger, ear dl Iuliu Hațiegan a predat așa de neafectat „Căit Țiganului”, în cât cu tot dreptul a stîrnit nu numai ris, ci și admirația tuturor.

Iată partea primă a seratei.

Urmează partea a 2., dansul, care a ținut până în ziua. Ar trebui să descriu variile și

elegantele toalete, dar mi e trică să nu mi să zică „si tacuisses, philosophus mansisses”.

Demonstrația dela universitate.

O mare demonstrație s'a înghiebat în 29 Novembre sub egida faimosului Etienne d'Apáthy. Nu-l vorbă e de admirat, cum s'ie fanatiza pe universitarii maghiarii spre solidaritate și spre șovinism. De ar fi Românii așa, atunci de mult s'ar fi pornit spre rezolvare chestia de naționalitate. A vorbit dl Apáthy despre partidul guvernamental ca partid neconstituțional, respective ca partidul puterii din Viena și despre atacul asupra imunității universitare. Între altele a zis, că „cel tare așa se vede are drept să calce în picioare legile și tradițiunea ear cel slab n'are drept deși se bazează pe scutul legilor și al tradițiunei”. ... vorbe, care de minune se potrivesc în gura Românului când e vorba de cavalerii maghiarii. Au mai vorbit și alți profesori universitari.

Cea.

Războiul ruso-japonez.

Asediarea Port-Arthurului.

Tokio, 3 Dec. (Reuter) Eri Rușii au făcut mari opinteli, să recucerească colina înaltă de 203 metri dela Japonezi. Sub scutul tunurilor grele infanteria a putut înainta, dar a fost respinsă cu mari pierderi. Rușii întăresc forturile Leastsan și Mantausan, unde au de cuget să se retragă la caz de necesitate extremă.

Vase ruse scufundate.

Londra, 3 Dec. Din Shanghai telegrafează corespondentul lui „Morning Post” că întorcându-se doi contra-torpitori ruși în port artileria de pe bord i-a ținut de vase dușmane descărcând asupra lor un foc violent, încât ambele vase s'au scufundat. Bombardamentul bateriilor de pe bord a fost secundat și de tunurile vaselor din port. Comandamentul de fort a scos la iveală, că ambele vase au fost ținute de vase japoneze din partea Rușilor. (Mare spaimă de Japonezi! *Red.*)

Voci de pace în Rusia.

Londra, 3 Dec. Corespondentul din Petersburg al lui „Daily Telegraph” este informat din izvor fără îndoială dem de crezare că diplomația rusă se ocupă serios cu pregătirea căii pentru încheierea păcii, și în ace aș timp sulevându-se și ideea unei alianțe ruso-japoneze.

Invalizii armatei ruse.

Petersburg, 3 Dec. Ziarul „Libirskaia Viedmosti” publică într'un număr mai recent un conspect asupra numărului răniților ruși. La 21 Oct. în spitalele zăceau 352 ofițeri răniți și 559 ofițeri bolnavi, 8345 soldați răniți și 14.207 soldați bolnavi. În stadiu de însănătoșare au fost 2820 răniți și 1508 bolnavi. Numărul celor incapabili de luptă aflători la Charbin a fost prin urmare de 22.582. Afară de aceasta pe drum către Charbin au fost 22.144 bolnavi și răniți. Așa că numărul total al invalizilor din armata rusă se urcă la numărul 54.696. Acest număr la tot cazul arată că de atunci s'a sporit grozav. Maladiile cari bântue prin armata rusă sunt mai ales: tifosul și disenteria, și alte morburii provenite din răceli.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 5 Decembrie 1904.

— **Alegeri congregaționale.** Ni se scrie: Ca appendice la alegerile din urmă pentru congregație a comitatului Caraș-Severin, unde autoritățile jucară mendrele lor, este vrednic de amintit alegerea din Dalboșeț și cea din Cornea. La cea dintâi vedem cum niște fruntași ai țărânilor, din propriu lor indemn și nepovățuiți de vr'unul din inteligență, candidează pe colonelul în pensie Nic. Marin, pe maiorul în pensie Iosif Stoianel, pe advocații Dr. Vladone, Dr. Maier și Dr. Ioanovic și cum acei țărani într'un mod ce numai lauda merită, luptă pentru candidații lor. Numai cu greu a izbutit lista autorității și asta mulțumita dlui Ristic, notar din Dalboșeț, care s'a dat truda cea mai mare ca să scape lista oficială.

Și la aceasta alegere s'a observat tristul fapt că unii popi ai noștri când e vorba de o acțiune națională nu scot mâinele din sin. Numai preoții Imbrescu din Dalboșeț și Novacovici din Gherboveț au dat votul lor, barba celorlalți nu s'a arătat în localul votării.

O impresiune penibilă ne cauza cu asta ocaziune purtarea preotului Novacovici renumit altmintrelea ca infocat naționalist, care în fruntea alegătorilor din comuna sa, vota cu oameni săi pentru slujbașii guvernului...

Ce mizerie!

Despre alegerea din Cornea se vestește că preotul Răzvan din Domașnia și uica seu dl Pepa s'au adresat către fibirăul Teregovinenilor ca să îi pună și pe ei în candidație, însă cererea lor justă fu respinsă pe motiv că ei n'au destulă trecere la popor. Văzând că nu pot capacita pe puternicul cercul Teregova cei doi aspiranți la scaune de congregație com. luară drumul către casă. Ajuns aici adunară pe alegători rămași la căminul lor și în fruntea acestora luară iarăși drumul spre Cornea. O surprindere așa de neplăcută n'a pățit-o încă fibirăul, a trebuit să cedeze voinței poporului care și cu o majoritate covârșitoare alege între alții și pe cei doi domni amintiți.

Faptul așa precum și cel enarat din Dalboșeț ne demonstrează în butul părerilor acelora cari afirmă că poporul de rind este stricat și neap pentru fapte românești, că dacă unii din preoții noștri nu s'ar gândi numai la interese particulare, multe lucruri frumoase și utile s'ar putea isprăvi.

— **Sinodul tractului gr.-cat. al Clujului** în ședința sa dela 1 Dec. a votat următoarele: „Considerând, că proiectul de reformă școlară prezentat prin actualul regim, isbește în toate ideile de drept, divin și pozitiv, și atacă în mod fățiș autonomia legală a bisericei noastre române gr.-cat. — Sinodul identificându-se cu atitudinea Prelaților români, protestează în numele dreptului și al dreptății în contra atentatului intenționat prin proiectul de lege al ministrului Berzeviczy:

„Ist exprima mulțamita și omagiile sale Arhierilor români și îndeosebi I. P. S. Sale Preaibutului nostru Archiepiscop și Mitropolit de A.-Julia și Făgăraș, Dr. Victor Mihályi de Apșa, rugându-l cu toată reverința și încrederea, ca să aducă la cunoștința tuturor factorilor constituționali, că întreg clerul și poporul credincios, gelos de drepturile bisericești și școlare, și agitat de o adâncă nemulțumire, dorește delăturarea atentatului proiectat, prin retragerea definitivă a noului proiect de reformă școlară.

Totodată sinodul hotărăște și însărcinează prezidiul, ca prin o scrisoare circulară să comunice tuturor sinoadelor protopopești această deciziune cu rugarea de a o primi și sprijini și din partea lor.

În acest sinod, la care au participat nu numai clerul ci și câte 2 delegați mireni din fiecare parohie s'au tratat și alte chestiuni de importanță pentru districtul Clujului, ear dl jude de tablă V. Hossu a prezentat o moțiune, care interesează întreaga biserică română unită.

Dl Hossu a prezentat anume moțiunea, ca sinodul să-și exprime dorința, a se acorda mirenilor loc în viața organică a bisericești, în sinoade diocesane mixte.

Moțiunea aceasta luându-se la desbatere, după câteva modificări stulare s'a primit cu majoritate de voturi în sensul, ca I. P. S. Sa Mitropolitul să convoace sinod mixt și în înțe-

legere cu ceilalți Archierei se prepare convocarea unui congres mixt al întregii provincii mitropolitane.

— **Presumtivul ministru de justiție maghiar.** În cercuri bine informate se vorbește, că portofoliul ministerului de justiție va fi oferit lui Hódossy Imre, fost Apponyist. Plecarea lui Plósz este fapt complet.

— **O inaugurare.** Duminecă, 28 c., se va inaugura la mănăstirea dealului, mausoleul lui Mihai Viteazul. Pentru această mare solemnitate „asoc. gen. a studenților univ. români” va organiza o caravană pentruca toți studenții să sărbătorească memoria marelui erou național. În orașul Târgoviște se va face o frumoasă primire pelerinilor, organizându-se în acest scop un comitet de recepție.

În urma intervenției dlui profesor Gr. Tocilescu — sub ale cărui auspicii se face acest pelerinaj — toate persoanele au redusere pe căile ferate române de 50 la sută.

Inscrierile se fac la „Asociație”, calea Victoriei 110, în orî-ce zi, între orele 10—12 și 3—6 d. m.

— **Carte confiscată.** Cartea apărută la Londra asupra vieții private a împăratului Wilhelm I și a soției sale, cuprinzând istoria secretă a curții din Berlin, a fost confiscată de parchetul din Berlin.

— **Bățul pribegiei.** După știri oficiale, au trecut prin Fiume (și numai pe aci) în săptămâna trecută, 2600 oameni din Ungaria, deci peste măsură de mulți, plecând spre alte părți de lume, că aici nu mai pot trăi. Sunt cei mai mulți chiar Unguri din inima țării. Căci de soartea populației țării azi nu se mai gândește nime! Domni se bat în dietă, că cât drept de a lărma să aibă ei, nu că în ce chip s'ar mai putea ușura traiul bietului popor.

— **Vizită.** Cetim în „V. N.”: Dl Al. de Hurmuzache, român fruntaș din Bucovina, deputat în Reichsrathul din Viena, va veni să viziteze Bucureștii în timpul sărbătorilor Crăciunului.

D-sa va fi însoțit în această vizită de mai mulți fruntași români bucovineni.

— **Oficieri români decorați de Rusia.** Dl Maior Haralambie, atașatul militar al României în Extremul-Orient, a fost propus de generalul Zurbaeff, comandantul corpului 4 de armată din Manciuria, ca să fie decorat cu ordinul „Sf. Vladimir” în gradul de comador pentru merite militare și bravură.

— **Din Siria ni-se scrie** că erf, Duminecă, s'a prezentat poporului dl M. Lucața, preot în Senteș, care competează la postul de paroh al Siriei și protopop al tractului. Părintele Lucața a slugit în biserică asistat de preoții locali Măierușan și Popovici, după cum a și predicat.

Impresia și comentariile corespondentului nostru le oțitem, pentru a nu ni-se putea zice că voim să preocupăm în favorul unuia orî altuia. Dorim să rămânem absolut imparțiali, având deplină încredere atât în alegătorii și rieni, cât și în tract și conzistor, forurile competente a decide.

— **Loubet și regele Oscar.** Președintele Loubet a exprimat printr'o telegramă adâncă sa mulțumită regelui Svediei-Norvegiei Oskar pentru acordarea ordinului Leului.

— **Tinerimea noastră** din loc în săptămâna trecută adunându-se a adus o îmbucurătoare hotărîre și anume, că în iarna aceasta să aranjeze mai multe petreceri.

S'a contemplat anume, să se aranjeze în 10 Decembrie n. și la Silvestru câte o convensie socială, ear în carnaval un concert împreunat cu dans.

Petrecerile, dar mai ales concertul, promit a avea un succes deosebit. Tinerimea dorește a reinvia reuniunea de cântări și a luat dispozițiuni, ca la concert puteri excelente să debuteze.

Venitul petrecerilor tinerimea l'a destinat pentru ajutorarea școlii de fete din loc.

— **Un vânător Român idrăsnel.** „St. D. T.” din Sibiu scrie: Sâmbăta trecută țărânul Petru Muțiu din Râșinari a avut norocul să împuște în munții de lângă Riusadului trei urși și anume unul mare puternic, al doilea de 1 1/2 an și al treilea de 1 an. Petru Muțiu a descoperit

încă de Vineri urmele celor trei urși și Sâmbăta înarmat cu pușca s'a luat pe urme. El a ajuns astfel la o visuină, din care curajosul vânător s'a încercat să scoată pe urși prin strigăte. Familia de urși însă se făcea niznai. Atunci Muțiu a început să arunce pietri în vizuină. La provocare eată că se arată un urs uriaș și vrea să se arunce asupra lui Muțiu. Acesta însă cu o împușcătură l-a culcat la pământ. Tot așa i-a scos cu pietri și pe ceilalți mai tineri, cari avură aceeași soartă, ca și tatăl lor. În visuină mai rămase încă un puț de de urs mai mic, care nu voia de fel să iasă. Muțiu însă a intrat după el în vizuină și l-a ucis acolo. Cu tot curajul bărbătesc a admirabil al lui Muțiu, nu știu ce ar fi pățit, dacă se întâmpla să dea în visuină și de ursoaică!

— **Un monument lui Beethoven la Paris.** Marelui compozitor german Beethoven admiratorii săi francezi îi vor ridica la Paris o statuă pe piața Trocadero. În scopul acesta s'a ales și o comisiune care se va ocupa mai de aproape cu această chestie. Desvâlirea va avea loc anul viitor.

— **Moartea ambasadorului rus la Viena.** Din Viena se vestește, că ambasadorul rus contele Petru Kapnist a încetat din viață.

— **Statuă lui Cesar în America.** În Italia s'a pornit o colecție publică pentru dărul o statuă, Americii, care ar reprezenta pe Iuliu Cesar. La tot cazul o idee originală această, când ne cugetăm, că acest gentil cadou, destinat celor mai liberale republici din lume, va înfățișa pe cel mai puternic reprezentant al ideii monarchice.

— **Un ziar american despre Roosevelt.** În urma alegerii lui Teodor Roosevelt de președinte al Uniunii, presa democratică a încetat cu campania împotriva președintelui. Singurul „Boston-Herald”, continuă și acum cu atacurile și expectările sale împotriva lui Roosevelt. Într'un număr mai recent a apărut un articol plin de invective joshnice și infame la adresa familiei lui Roosevelt, care în urma acestei purtări scandaloase a ziarului revolver, a dispus să nu se mai dea nici o informație din Casa albă numitului ziar și să fie dat afară din toate localurile oficiale.

— **Desertorii ruși.** Din Cracovia se vestește, că din Lemberg 400 desertori ruși au sosit acolo. Dintre aceștia 90 pertente sunt Ovrei, 5% catholici și 5% gr.-orientali. Scurt, cei mai mulți sunt Jidani, cari mai bine părăsesc patria, de cât să ia sabia în mână să o apere. Și totuși nemernicii vagabonzi strigă în gura mare după drepturi pe seama lor. Ear peste vre-o 40—50 ani vor umplea lumea cu minciuni, că la Port-Arthur și în Manciuria au perit mi de Ovrei pentru Rusia!

— **Viitoare scenă din parlamentul maghiar.** A fost ce a fost la 18 Nov. în dieta maghiară, când zburau călimare, cărți, scaune spre președintele Perczel, dar la noaua sesiune o să ne așteptăm la scene și mai agitate. Ministrul președinte Tisza, ca să asigure mersul normal al ședințelor, a angajat 40 de panduri voinici, cari vor avea misiunea să îndepărteze cu forța pe acei deputați opoșanți cari s'ar încerca să se opună deciselor camerei și enunțării președintelui. Acest metod turcesc de a suprima libertatea cuvântului și a viola imunitatea deputaților, o inversunat foarte mult pe partidele aliate, cari, în ziua memorabilă, când lex Daniel a fost adoptată prin simplă sculare și falfăire de batiste — ca și când ai fi fost într'un panoptic unde niște figuri de ceară fac mișcări automate și grimase reci fără un semn de viață, au declarat, că ele noul regulament provisoriu nu-l vor recunoaște și nu-se vor supune. Ba chiar și în partidul liberal a produs sânge rău noua măsură draconică a contelui Tisza. În clubul Lloyd deputați liberali vorbesc pe față, că introducerea pandurilor în dietă nu încapă la un loc cu sistemul constituțional parlamentar. Un fost apponyist Szentiványi Arpád a declarat, că el nici un moment nu va rămânea în partidul guvernului, dacă vr'un pandur ar pune mâna pe Apponyi să-l scoată din dietă afară. Că un atare cas este foarte probabil, reese din declarația opoziției spusă mai sus.

Un alt membru de frunte al partidului liberal a declarat primul custode al camerei Farkas János următoarele:

— Eu aș fi încă partizan al lui Tisza, dar mâne probabil să nu fiu! Te fac deci atent, că în noaua sesiune, când opoziția se va folosi de drepturile ce îi le acordă regulamentul scos din vigoare în chip brutal, cum vei executa ordinul primit. Dacă vei pune mâna pe mine, ca eventual să mă scoți din cameră, să știi că am să te împusc.

Deputatul, al cărui nume nu se comunică, rostind acest serios advertisement la adresa lui Farkas János, sub al cărui comandament vor sta toți pandurii, a scos din buzunar un revolver, pe care permanent îl are la sine și l'a arătat custodelui. — Sunt deci prospecte să se producă încă mare scandal prin dietă maghiară, la casă că Tisza se va mai putea ține la putere după ce atât de tare i-s'a zguduit poziția.

— **Banzai!** Într'una din zilele trecute și-au serbat pompierii francezi din Taruss jubileul dela înființarea societății lor. În decursul banchetului s'a împlinit ceva neobișnuit la Francezi: pompierii au dat expresie foarte zgomotos sentimentelor lor de simpatii pentru Japonezi. Comandantul pompierilor anume a toastat pentru triumful armelor japoneze, fără ca cei de față să se fi scandalizat, ba ce mai mult, după ce comandantul sfârșise, toți pompierii erupseră în strigăte asurzitoare de banzai! banzai! (la mulți ani!) Poliția „scandalizată“ de purtarea pompierilor a pornit cercetare contra lor. Nu se așteptase ca să se aile vr'on Francez care să nutrească simpatii pentru Japonezi „compromițând“ în felul acesta alianța franco-rusă!

— **Un statistician italian despre București.** Dl Ugo Glusti, cunoscutul statistician din Italia, în ultima sa scriere statistică „La statistica locala Italia“, vorbind de lucrările statistice în Europa zice: Bucureștiul e singurul oraș din statele balcanice care are un serviciu statistic regulat și publică buletine săptămânale și lunare, pe cum și un anuar destul de bogat în date deosebit de importante.

— **O erimă înfiorătoare** s'a desfășurat Mercuri noaptea pe bordul șlepuului „Rosina“ proprietatea fraților Mendi, acostat în largul Dunărei în fața fabricii de faină Violatos (Brăila). În timpul nopții căpitanul șlepuului a fost asasinat cu lovituri de cuțite de mai mulți indivizi rămași până astăzi necunoscuți. Imprejurările în care s'a săvârșit crima sunt următoarele: Pe la orele 2 din noapte o barcă s'a apropiat de șlepuul „Dezi“ acostat în fața băilor, din care vre-o trei indivizi s'au urcat pe bordul vasului cautând să-l jefuiască. Fiind însă simțiți de căpitanul Siciliatos, tâlharii s'au făcut nevăzuți prin întuneric, favorizați și de păcia, care domnea pe toată întinderea. Deși prima oară surprinși criminalii nu-și perdură curajul și avură încredere într'o a doua întreprindere. Refugiați pe malul drept al Dunărei, adevă pe malul opus al portului român, după câteva momente de plânuire infernală, se întoarse din nou în largul apei, îndreptându-se de astă dată spre șlepuul „Rosina“. Ajunși aici ei se introduseră prin spargerea unei ferestre în cabina căpitanului, anume Suchiardopolo, pe care găsimd-l dormind, îi aplicară două puternice lovituri de cuțit în cap. Deșteptându-se nenorocitul căpitan voi să fugă, să cheme ajutor, dar cum forțele îl părăsira, el nu făcu de cât doi pași și fu ajuns de criminalii, care îi mai aplicară alte trei lovituri de cuțit, mortale, culcându-l pentru totdeauna la pământ. După terminarea acestei fioroase opere, asasinii scotociră cabina furând 2500 lei și mai multe obiecte de valoare, cu care au dispărut. Toate acestea s'au petrecut în perfectă liniște, așa în cât nici cel care dormiau în cabinele învecinate n'au știut nimic până a doua zi când matelotul Spiros Cerlentis, dădu peste cadavrul șefului sau zăcând într'un lac de sânge și mutilat oribil.

— **D'ale Indienilor.** În San Bernardino din California, cum se vestește din San Francisco, s'a întâmplat ceva curios între Indieni de acolo. Vinerea trecută un medic al tribului indian Pinte, cu numele Cunopateka, a fost solemn executat din partea șefului tribului Aramecha din cauză că n'a fost în stare să scape tribul de un morb contagios. După acest act solemn șeful s'a sinucis în numele conaționalilor săi drept jertfă.

— **Frica de moarte.** Orice s'ar zice și ori cât de puternice ar fi teoriile filosofice, omul,

prin natura sa este astfel făcut, în cât are dorința de a trăi cât mai mult. Întrebați măcar pe cel mai bătrân și schilod om și deși va zice poate, de multe-ori că dorește să moară, totuși când va vedea că i-se apropie ceasul din urmă, vă va ruga să faceți tot posibilul de a-l mai lungi viața, fie măcar numai pentru câte-va oare, sau chiar și minute.

Este știută de mulți anecdota cu soacra, care fiind bolnavă și bătrână, tot se văicărea că nu mai vine moartea ca să-i aline suferințele; ear când, în cele din urmă, a venit moartea spre a o lua, atunci dânsa i-se adresă cu rugămintea de a merge să ia mai bine pe nora sa care este grasă și tinăra, pe când dânsa, fiind slabă și bolnavă, nu-l va putea fi de nici un folos.

În rândurile ce urmează vom povesti însă cititorilor noștri o întâmplare adevărată și anume:

Fontenelle, ilustrul striitor francez, împlinise tocmai vârsta de 90 ani, bucurându-se însă de o sănătate perfectă.

Într'o seară se afla dânsul invitat la o petrecere, unde mai erau între alții mulți scriitori, precum și o nobilă damă, a cărei vârstă era aproape identică. Pe când erau la masă, dama bătrână se adresează lui Fontenelle spunându-i: „Mi-se pare că pe noi ne-a uitat moartea!“

„St! răspunse Fontenelle, nu vorbi așa tare ca nu cum-va să ne audă!“

După o săptămână dela aceasta a murit Fontenelle, și anume la 9 Ianuarie 1757, și după câte-va zile muri și dama care-l vorbise.

— **Schimb de decorații și daruri la Sofia.** Principele Ferdinand a conferit Regelui Petru al Serbiei lanțul ordinului „Sf. Alexandru“, Ministrilor Gruici și Pasici le-a dăruit câte o tabacheră de aur cu briliante. Ministrului de război Putnik i-a conferit ordinul „Meritul militar de aur“.

Regele Petru a dăruit președintelui Consiliului de ministrii bulgar portretul său într'o ramă de argint. Ministrilor de Războiu și de Interne le-a conferit marea cruce a ordinului Aquila albă, ear celorlalți Ministrii ordinul Sf. Sava.

Regele Petru a dat o sută de mii de franci pentru săracii din Sofia și două mii de franci societății sârbești „Schumadia“.

Principele Ferdinand a conferit de asemenea agentului sârb din Sofia, ordinul Alexandru, de prima clasă.

— **Marinari italieni decorați de țară.** Țarul a conferit medalii de aur și argint matelotilor de pe crucișătorul Italian Elba, care dăduseră ajutor echipajilor rusești de pe vasele Variag și Koreetz distruse la Chemulpo.

— **Un talisman pentru țarul Nicolae.** În luna Septembrie a acestui an, negustorul Bernhard Tutnauer din Rădăuț (Bucovina) a povestit cunoscuților săi despre un vis curios pe care l'a avut. I-a apărut în vis spiritul decedatului împărat vrând să predea fiului său împăratul Nicolae cinci amulete sfinte de rabini și pe care le poseda de vr'o 30 de ani ca amintire dela părinții săi, pentruca el să învingă în cele din urmă.

Cei cărora el le-a povestit au ris mult de aceasta, dar Tutnauer, se adresă unui avocat. Acesta îi făcu o scrisoare în care comunică visul și se declară gata a preda amuletele consulului rus din Cernăuți. Scrisoarea fu tradusă în franceză și trimisă recomandată cancelariei cabinetului imperial al Rusiei.

Trecură săptămâni și nimene nu se mai gândi la această poveste, până când decurând (Joia trecută o săptămână) Tutnauer fu chemat în prefectură. Aceasta a fost invitată prin mijlocirea ministeriilor și a guvernului țarei să dea deslușiri în privința autorului scrisorii, a lua un interogator și a l invita să prezinte cele cinci amulete.

Raportul asupra scriitorului scrisorii a fost foarte favorabil și se poate admite cu siguranță, că în curând amuletele vor fi expediate la Petersburg.

Numai să nu aile japonezii de pericolul care îi amenință prin intrarea Țarului în posesiunea ziselor amulete și să dea fericitul lor posesor un preț bun pentruca să nu le dea Rusiei.

PARTEA LITERARĂ.

Alexandri

și

Românii din Bucovina

— Material biografic —

(Urmare).

Poetul avea deci însușiri multe, cuceritoare și biograful său Porumbescu de sigur n'a fost cel mai de seamă dintre câți a robit.

Bucovinenii cari s'au apropiat mai mult de Alexandri — tot cu ocazia asta, căci până aci nu avem cunoștință de o prietenie a poetului cu fruntașii din alte țări — au fost frații Hurmuzachi. Întâilele lor întâlniri și convorbiri au stabilit între ei o prietenie atât de strinsă, încât de aci înainte numele lor rămân alăturate multă vreme, colaborând la aceleași ziare și reviste, scriindu-și mereu și discutând problemele sociale, și literare, ce se iveau în cursul timpului.

Nu greșim afirmând că toate legăturile lui Alexandri cu Bucovina se reduc la această cooperare și înrudire intelectuală cu cele mai mari cante individualități din istoria culturală bucovineană. Prin Hurmuzachești, Alexandri a ajuns să contribuie în măsură așa de mare la mișcarea literară, distingând cu o fecundă colaborație originală ziarurile lor. Prin ei s'au popularizat în provincia asta, expusă desnaționalizării, poeziile lui Alexandri, scrise în o limbă atât de superioară față de palidele încercări ale contemporanilor. Ei au introdus în Bucovina și operele dramatice ale acestuia prin canalul unor trupe destul de bune dela Teatrul Național din Iași. E atât de intimă și de intensivă colaborația acestor elemente pentru salvarea, deșteptarea și întărirea românismului în „vesela grădină“, încât urmărirea activității lor nu e de loc lipsită de interes.

Serile lungi de vară, petrecute în Cernăuți, au fost un prilej pentru Alexandri și Hurmuzachești nu numai a se cunoaște, ci și a face totodată un program de acțiune fecundă.

În scrisorile trimise, scurtă vreme în urmă, lui Alecu Hurmuzachi și publicate succesiv în „Bucovina“, Alexandri, tratând despre poezia populară, resumă în două locuri și ideile venite în discuție cu acea ocazie.

„Iubite A., — scrie poetul în numărul dela 12 Octombrie 1849 al ziarului „Bucovina“. — în trecerea mea prin Bucovina am petrecut cu tine câteva zile de a cător plăcere îmi aduc ades aminte. Multe am vorbit noi atunci de aceste frumoase părți ale Europei, care se numesc țările românești și despre poporul frumos ce locuiește în stnul lor. Aprinși amândoi de o nobilă exaltație, desi poate cam pătinitoare, am declarat într'o ochire patria noastră cea mai dragă țeară în lume și neamul românesc unul din neamurile cele mai înzestrate cu daruri sufletești... Și scrisoarea continuă în acest ton de caldă însuflețire, vorbind despre laudele ce aduseseră ei atunci trecutului, apoi munților, văilor, obiceiurilor și cântecelor naționale.

Dintre toate, cântecele poporului par a fi fost subiectul principalei lor preocupări. Era un fel de modă, corolar al mișcărilor poporaniste dela 1848, a vorbi și de literatura populară. Sporadic se făcuse și până acum; nici odată însă nu se îndreptase toată atențiunea asupra comoarei ascunsă de veacuri în sânul mulțimei dela țeară și dela munte, ca în anul când s'a proclamat suveranitatea poporului. Alexandri n'a fost izolat; o mare parte din însuflețirea sa pentru folclor o datorește indemnului prietenilor săi.

„Îți aduci aminte, — scrie Al., vorbind cu altă ocazie despre balada „Miorița“ — de o seară din luna lui Iulie a anului trecut, când ne aflam mai mulți prieteni la moșia voastră, la poetica Cernăuca? N**, N**, C***) tu și eu ne pornisem toți patru o lungă și mult interesantă disertație asupra neamului românesc. Unul vorbea despre istoria lui. Altul făcu analizul proverbelor ce culesese din gura poporului. Un al treilea descriu obiceiurile Românilor. În sfârșit veni rândul meu și fusesi rugat a zice balada Mioarei. Deși eu nu o știam întregă pe de rost, totuși vă spuseli câteva părți din ea, cari deșteptară în voi o mare admirare pentru poezia poporului... Iată dar ca,

*) Negri, Rolla (?) și Cuza.

În memoria acelei sări minunate din Cernăuța și în sperare de a descoperi la lumină comorile de dulce poezie ce stau ascunse în stîlul poporului, eacă, zic, îți trimit acum întreaga baladă. Ori care Român o va citi în gazeta ta, va avea dreptul de a se fâli de geniul neamului său¹⁾.

Se vede deci din cele citate, cât de mult l-au impresionat pe Alexandri convorbirile cu Hurmuzăcheștii. Rezultatul practic al acestor înțelegeri a fost între altele colaborarea poetului la ziarul „Bucovina.”

(Va urma).

TELEGRAME.

Londra, 5 Dec. Garnizoana din Port-Arthur ridică acum la Liaotesan și Luntesan întărituri, ca aici să opună rezistența pentru ultima dată. Portul într'alta este expus focului Japonezilor, încât vasele de acolo în scurt timp vor fi nimicite total. De loc ce asta va reuși, Japonezilor, flota lui Togo va putea pleca liniștită din fața portului pentru a putea merge cu întreaga forță spre întâmpinarea escadrel ruse și a o sili la luptă.

Londra, 5 Decembre. Știri sosite de la Port-Arthur asigură că luarea dealului de 203 metri este un mare succes pentru Japonezi îndeosebi din cauza că de aici ei pot să bomba de ze direct nu numai interiorul cetății, dar și vasele din port. E important de asemenea că gonți fiind de ce acest deal, Rușii au trebuit să lase acolo toate tunurile lor, în stare bună.

În Tokio e mare bucurie că s'a luat acest fort important, dar și doolul e mare, căci au căzut (morți și ariși) 15.000 soldați.

Felurimii.

— Noile opere ale lui Mascagni. Vine știre din străinătate că Mascagni a vândut editorului parizian de muzică Chandens, noile opere ale sale Amica și Vestilia.

Mascagni va primi două treimi din rețetele ce se vor încasa în străinătate; asupra celor încasate în Italia, va primi 75 la sută din dreptul de autor.

Aceste tantumie le va primi autorul atât cât va fi în viață, și moștenitorii lui timp de 50 de ani după moartea sa. Vânzarea s'a făcut în condițiuni excepțional de bune.

Pentru opera sa „Cavaleria Rusticană” Mascagni mai are să primească numai timp de 5 ani câte 30 la sută din încasări.

— Din lumea mare. Universitatea cea mai mare de religione, e cea din Cairo, care numără 11.000 de studenți mahomedan, înscriși pentru studiul dreptului, istoriei și teologiei.

Cel mai mare parc e grădina Zoologică din Kopenhaga care e un teritoriu de 4200 acres, la mijloc c' un fluviu.

Grădina cea de flori cea mai mare e cea din Filadelfia, care are o întindere de 3470 acres.

Cea mai mare fabrică de chibrite e cea din Svedia care expediază pe zi 900.000 de cutii.

Cea mai mare grotă e cea din Edmonson Coutry în Kentucky, numită caverna mamutului. În apa ei peștii sunt orbi.

Cel mai mare tunel din lume e tunelul St. Gotthard: 149 klm.

Cea mai mare bibliotecă din lume e biblioteca națională din Paris, fondată de Ludovic XIV. Ea conține 1,400.000 de broșuri, 300,000

de cărți geografice, 150.000 monede și medalii rari.

Cel mai mare zid din lume, e zidul chinezesc care are o lungime de 1150 mii englezești.

Clopotul cel mai mare e cel din Moscova dar — e crăpat.

Impărtășește soarta imperiului rus al căruia absolutism începe să se dogiască.

Cel mai mare diamant... antracit e o bucată de carbune, aflată în Rosselym, lungă de 24 urme, și cântărește 41.000 de funți.

Fugă aventuroasă de pe câmpul de război. În orașul Tulln (Austria) a fost arestat sub învinuire de vagabondaj un individ cu un aspect sălbatic. Adus la secție el declară că se numește Carol Huronvici, e de 32 ani și de origine din Losnica, gubernia Cornikov, ca rezervist al armatei ruse e plecat din Maiu la război și dela Li-oyng e dezertat împreună cu 27 camarazi, fugind prin Siberia. Arătarile lui s'au constatat a fi exacte și a fost pus în libertate.

Întrebat fiind prin mijlocirea unui interpret, el povestește următoarele:

Până la izbucnirea războiului, am trăit în Losnica, locul meu de naștere unde exercitam profesiunea de croitor. Pe la mijlocul lui Maiu „naciaticul” îmi comunica știrea că trebuie să mă pregătesc pentru mobilizare. Îmi luă documentele ca să nu pot părăsi localitatea și după cinci zile, fuseli dus împreună cu ceilalți la diferite corpuri de trupă. La Kiev am fost inspectat de generalul Dragomirov și apoi am fost expedit prin Moscova la Kazan. Câte 40 persoane într'un vagon și 35 vagoane formau un tren. Masa o luam pe câmpul liber de-a lungul șinelor. Dispoziția a fost de obicei tristă fiind observați strict, nimeni nu îndrăznea să spună vreun neajuns. Noaptea la lumina lămpii de spirit, cei mai mulți sau zaceau beți, sau steteau în genunchi și se rugau.

Lângă Irkutsk s'a făcut prima încercare de fugă. Zilnic lipsea câte unul sau doi oameni cari săreau din trenul ce mergea cu o extremă repeziune, unii rămăneau grav răniți pe loc, alții dispăreau în stepe.

Un caz cunoscut a fost fuga unui căpitan care se afla în trenul meu. Pentru 800 de ruble el se răscumpără dela ceilalți ofițeri. Soția sa îl așteapta la Samar și ambii au spus că pleacă în România. Ofițerii au dat soldaților câte o capeică pentru a se liniști, și aceștia cumpărau pentru acești bani rachiu.

Sosiți la Liaoyang, am fost așezați la trei mii de oraș unde se făcu o tabără de corturi. Nedisciplina era aci foarte mare.

Ziua după sosire am fost liberi pentru a vedea orașul. Aci se petreceau scenele cele mai sălbatice. Ofițeri beți băteau pe soldați și aceștia în beția lor dădură în superiorii lor. Noaptea se puteau petrece ori unde în cârciumi, unde fetele chineze yindeau pâine neagră și rachiu. Foarte cu mînt am fost, când am văzut ofițeri japonezi, bând împreună cu ofițerii noștri ca niște camarazi. Un subofiter a zis:

„Aci nu e război adevărat. Japonezii sunt peste munți, ei trag numai când împăratul lor le ordonă. Atunci trebuie să tragem și noi, de altfel suntem buni prieteni.”

Huronvici povestește apoi despre bombardarea de noapte a japonezilor fața de care nu s'a făcut nimic. Se spunea că nu sunt instrucțiuni. Când după miezul nopții primele proiectile cazură de deste munți, ofițerii fură aduși din cârciumi, ei erau beți morți. În tabăra era o dezordine mare toată lumea bea rachiu sau stătea înspăimântată; Pentru a-și face o idee de lipsă de disciplină se poate cita cazul publicat de un ziar din Liaoyang, după care patru ofițeri ruși au vândut șase tunuri.

Pe când disperarea trupelor era mare din cauza inactivității, doi soldați veniră noaptea la Huronvici și-i comunicară un plan de fugă, de oarece se vorbea zilnic de intrarea în luptă a diviziunii lor. Oamenii băură bine la cafenea și într'o zi de sărbătoare, când ofițerii se îmbătară, 28 de soldați cu un capital de 5000 ruble părăsiră la ora 2 jum. spre zi îmbrăcați și ajustați ca de mars, tabăra, mergând ca un fel de patulă. Am mers așa vr'o 25 verste și am ajuns la o stațiune de drum de fer, unde corupând pe conductor, acesta ne închise într'un vagon de bagage. Am ajuns așa până la Tomsk,

apoi am mers noaptea, iar ziua ne-am ascuns în stoguri de fân.

Într'un alt vagon de bagaj am mers până la Odessa, unde populația ne-a ascuns.

Îmbrăcați militarmente am ajuns la Fifești pe granița României și ajutați de contra-ban-diști cărora le-am plătit câte 15 ruble de persoană am trecut granița. De aci am mers în trăsura la Iași, apoi cu drumul de fer la Galați, de acolo la Budapesta.

Dezertorul declară, că e silit a se expatria, căci întorcându-se va fi spânzurat.

ECONOMIE.

Arad, 5 Decembre st. n.

Bani noi în anul 1905. În anul viitor să vor bate următoarele piese: 566,750 buc. à 20 cor. aur; 200,000 buc. à 10 cor. aur, va să zică monete de aur în preț de 13.335,000 cor. Din monetele valutei de coroane scoase din circulație să vor bate: 20.000 buc. à 20 cor. aur; 2000 buc. à 10 cor. aur; 10,000 buc. à 5 cor. argint; 100,000 buc. à 20 fl. și 50,000 buc. à 10 fl. nichel; 1.000,000 buc. à fl. și 100,000 buc. 1 fl. aramă.

Lipsa de nutreț și economii. Ne sosesc știri, că în unele locuri economii și vind nutrețele păioase, fiindcă au preț bun. Cred adecă acești nenoroci, că apoi vor căpăta dela guvern alt nutreț cu preț mai ieftin. Di ministru al agriculturii auec la cunoștința tuturor, ca să se fe-rească de a-și vinde nutrețele, căci va respinge la tot cazul rugărele acolora, despre cari va căpăta informații, că au vîndut nutrețe.

Scutirea de taxe a lăptăriilor. Judecătoria administrativă dintr'un prilej a spus, că lăptăriile nu plătesc taxe. Sentința s'a adus în înțelesul punctului 40. al capitalului 59. din conspectul taxelor, după care negustorii și meseriașii peste tot sunt scutiți de taxă cu privire la hărțile ori scrisorile referitoare la obiectele de comerț propriu, ori de meserie propriu.

Caze pentru muncitorii economici. Pentru ca asfel de muncitori să fie ajutați în a-și face case, ministru al agriculturii a hătării să se dea comitatului Torontal 20,000, comitatului Békés 16,200, comitatului Csanád 10,000 coroane ajutor de stat. În numitele comitate adecă să găsească fonduri, din cari an de an să dau împrumuturi, parte cu dobândă foarte mică, parte fără dobândă muncitorilor, ca să-și poată zidi case de locuit.

Convocare.

Deoarece adunarea convocată pe 20 Noemvrie a. c., din lipsa membrilor fost prezenți, nu s'a putut ține, conform ord. trib. reg. din Biserica-albă Nr. 12596/904. docto 28 Noemvrie a. c., d-nii membri sunt prin aceasta de nou convocați la

Adunarea generală extraordinară

ce se va ține la 25 Decembre a. c. st. n. în localitatea Unirei la 2 ore d. a.

OBIECTELE.

1. Disolvarea Unirei și alegerea liquidatorilor.

Această adunare generală, fără privire la n-rul membrilor prezenți, va fi capace de a aduce hotăriri asupra disolvării Unirei, ceace și pe această cale se aduce la cunoștința membrilor spre acomodare.

Maria-Schne la 3 Decembre 1904.

446.

Presidiul.

Atragem atenția on. public asupra anuțului lui Igaz Sándor.

¹⁾ Scrisoarea, cu data Iași, Febr. 1850 și Mioara în forma sa primitivă, apărute în Bucovina Nr. 11 din 1850.

Bibliografie.

A apărut:

Cultura Română, revista de pedagogie și literatură, Nr. 1, din anul al II-lea sub direcțiunea d-lui I. Gavănescu Redacția și Administrația str. Cosmă Nr. 2 Iași România.

A apărut de Dr. Augustin Bunea canonic metrop. 1. Metropolitul Dr. Ioan Vancea de Buteasa, schiță biografică, Blaj 1890, broșură de 41 pag. 20 fil. + 10 fil. porto postal.

2. Cestiuni din dreptul și istoria bisericii românești unite, Blaj 1893. Partea I. 269 pag. 8° scrisă de Dr. Alexandru Grama, costă 1 cor. 40 fileri Partea II. 400 pag. 8° scrisă de Dr. Augustin Bunea, costă 2 cor.

3. Episcopul Ioan Inocențiu Micu-Klein, (1728—1751) Blaj 8° mare, 422+XVI pag. Costă 4 cor., (pentru România 5 lei).

4. Istoria scurtă a bisericii rom. unite cu Roma, în Schematismul arhidiecesei de A.-Iulia și Făgăraș pe a 1900, costă 8 cor.

5. Statistica Românilor din Transilvania în anul 1750 făcută de vicarul episcopesc Petru Aron, Sibiu 1901, costă 1 cor., + 10 fil., porto postal.

6. Vechile episcopii românești: a Vadului, Geoagiului, Silvașului și Belgradului, Blaj 1903 8° 162 pag. Prețul 2 sor., 50 fil., (pentru România 3 lei).

7. Episcopii P. P. Aron și Dionisiu Novacovici, sau istoria Românilor transilvăneni dela 1751 până la 1764, Blaj 1902. Prețul 4 cor. 50 fileri (pentru România 5 lei).

8. Discursuri, Autonomia bisericească, Diversse. Prețul 5 cor., (pentru România 6 lei).

Aceste cărți să pot procura dela tipografia semin. din Blaj (Balázsfalva) ori dela autorul spedându-se banii înaintea, — ori contra rambursă. 399 — 19

Redactor responsabil: Sever Bocu.
Editor-proprietar: George Nichin.

INSERTIUNI și RECLAME.

Am onoare a aduce la binevoitoarea cunoștință a p. t. public, că dela 1 Dec. a. c., toate mărfurile se vor vinde pentru un preț general, și în fiecare cas acord raba separat.

441 Cu deosebită stimă:

NADLER LAJOS

— Magazin de trusouri pentru bărbați și dame. —

ARAD, Piața Andrassy Nr. 16.

Telefon 651.

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu.

ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpără p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Primul atelier din Arad, pentru repararea de ciasornice și bijuterii.

Bijuterii, oroloage, aur călcat și recuise de argint, seduli de amănetaie cumpără pentru prețurile cele mai mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

ciasornicar și giuvaergiu

ARAD, Strada Bisericii (Palatul minorităților.)

Isvorul cel mai estin de cumpărare de bijuterii și oroloage.

Se caută un învățacel. Nr. Telefonului 438. 381

Primire și transmutare de prăvălie.

Am onoare a aduce on. public de dame la cunoștință, că am cumpărat

„Bazarul Parizian“

de sub Nr. 17 de pe Piața Libertății care era proprietatea lui Werschitz K., și îl voi conduce în felul acela ca și antecesorul meu deschizându-mi prăvălia la 1 Noembrie pe

Str. Weitzer János (Palatul Minorităților.)

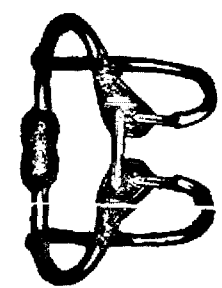
Voi nisui să servesc publicul meu mai culant și mai prompt.

Cu stimă

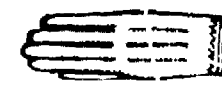
Keller Vilmos. 431

In Ardeal, într'un ținut curat românesc, în care se țin târguri de țeară și piețe de săptămână foarte cercetate, este de vânzare o farmacie care face circulație de șeasă mii coroane, cu șeptesprezece mii coroane. Informațiunile se pot afla la administrația ziarului nostru. 436

444 Furnisez acasă:
Cărbuni de peatră de Salgó-Tarján pentru 1 fl. 70 cr.
Cărbuni de lemn de fag pentru 2 fl 20 cr.
Lemne de foc mărunțite pentru 1 fl. Câte o sută kilograme.
Comandele sunt a se adresa lui:
ALTMANN EDE
— neguțator de specialități. —
Arad, Str. Wesselényi Nr. 48. La cumpărare de 500 kgr. ofert special.

Prăvălie pentru mănusi și suspensorii a lui **HUBATSCEK T.**

ARAD, Szabadság-tér 20 sz.
(In casa Băncii populare și de industrie Aradane.)
Recomandă on. public mănuișile pentru femei și bărbați fabricate în atelierul propriu, în toată culoarea și în tot fazonul, pe lângă prețurile cele mai culante; mai departe se capătă tot felul de mijloace de pansare din materia cea mai bună, fabricate conform indicațiunilor medicale. Mai departe recomand asortimentul de cravate, pe cari le vând pentru prețuri extraordinar de echitabile. Rugând spriginul binevoitor al public român cu respect: **Hubatschek T.** 303

KALMÁR JÓZSEF

prăvălie de aparate electrice.

ARAD, Salacz-utca 2.

Are în deposit:

bicicle de primul rang

precum și toate părțile constitutive pentru bicicle, gumi și lămpi de acetylen!

In atelierul său

reparează, transformă și mărește bicicle cu roate mobile.

Primește emailarea de bicicle în foc, nichelarea părților constitutive de bicicle, sau ori-ce reparațiuni de felul acesta.

— Condițiuni de plătire favorabile. —

Montează:

telefoane cu încopciare de cerc ori catrală.

Telefoane mici de case, instalări de clopoțele electrice, ori repararea acestora.

— Prețuri culante. —

Are în deposit:

Mașini de cusut SINGER

Mașine cu suveică rotunda sistem Singer ori mașini de cusut pentru odai.

In atelierul său

se primesc tot felul de reparațiuni aparținătoare acestei branșe.

Se primesc reparațiuni de mașine de brodat în rate favorabile lunare.

Nr. Telefonului pentru oraș și comitat 242.

Nou magazin de mobile în Arad.

Szabadság-tér 17. szám.

Am onoare a aduce la cunoștința v. o. public, că azi am deschis în Arad **un magazin de mobile** sub firma improtocolată a lui

FISCHER J.

care magazin este filiala magazinului de mobile din Timișoara, existent deja de 28 ani.

În urma principiului meu, a experiențelor mele multiple câștigate și a capitalului de circulațiune suficient mă aflu în poziția plăcută să satisfac tuturor cerințelor on. public pe deplin.

Când îmi iau voia a recomanda noua mea întreprindere prețiosului sprigin al on. public, promit că voi nisui să binemerit de încrederea binevoitoare a on. public prin serviciu prompt, prețuri culante și marfă indigenă de calitate inexceptionabilă.

312

Cu deosebită stimă:

FISCHER J.
măestru tapiesier.

PUMPE DE VIN

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitate cea mai bună.
Din cilindrul pompei se scurge vinul până la cel din urmă strop, ear sâmburii de struguri, coaja și alte părți necurate se îndepărtează numai de cât, prin asta pompa nu se strică și nici vinul nu se poate strica. Pentru funcționarea pompei se dă o garanță pe 3 ani (reparație gratuită).

PUMPE DE FOC 253

cu ventiluri rotunde. Pentru comune foarte potrivite, de oare ca a întrebuințarea de apă nesipoasă ori murdară nu abzie serviciul. Pentru funcționarea regulată a mașinei se primește garanție pe 3 ani (reparare gratuită). Șarupe potrivite unitare și țevi de căneșă din launtru cătușite cu gumi cu prețurile cele mai ieftine. **Fântâni** cu țevile trebuincioase în preț de fabrică.

HÖNIG OTTO

fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Hákóczy-utca 27.

Stropitori de vie se primesc spre reparare.

Nouă ferărie în Arad.

Am onoare a aduce la cunoștința On. Public, că am deschis în

ARAD, piața Boros Béni Nr. 6

o nouă ferărie

cu articoli fabricație proprie, și parte comandați din locuri de primul rang.

Primește comande de turnătorie și obiecte de arangia mente pentru mori, anume ventiluri de moară și petri de moară.

Fer bătrân și metale se cumpără în ori-ce cantitate.

Cărbuni de fag se pot căpăta pentru prețuri estine.

Rugând prețiosul sprijin rămân cu stimă:

Szántó Izidor

324

fabricant de fer și otel în Ujdezna.

CREMA MARGARETA

a lui

FÖLDES

este un mijloc lipsit de grăsime, inofensivă cu efect grabnic și sigur, care face să dispară alunițele, petele de ficat, roșta de pe nas și de pe mână. Mijloc mai bun pentru obraji și mână aspre nu există.

Efect instantaneu.

Prețul 1 cor. 442

Preparată de

FÖLDES KELEMEN

Farmacist în Arad.

Nr. Telefonului 111.

La Kilényi C. și C-nie

ARAD,

— Piața Andrassy Nr. 20, Palatul Fischer —

la „Globul albastru“.

Toate stofele de haine pentru dame se vând cu începere dela

28 Novembre

pentru preț mai mic de cât de fabrică. 439

Ocasiune rară!

Stofele se vând pentru toate prețurile acceptabile.

Ocasiunea de a cumpăra foarte ieftin

stofe de haine pentru dame.

DR. VICTOR D. GRAUR

med. univ.

Institut p. tehnica de dinți și consultație.

ARAD, Piața Andrassy Nr. 22, etagiul I., vis-à-vis de casa comitatului.

Tractament special al durerilor de dinți și a boalelor de falci. Dantură totală și particulară conform diferitelor proceduri. Plombări cu cement, cu sticlă, email, porcelan, amalgam de aur, și aur chimice curat. Operațiuni diferite la asezarea coroanei de dinți. Coroane de porcelan și aur conform indicațiunilor specialiștilor savanți Dantură fixată și mobilă, după sistem american. Tot felul de execuții de cautișuc. Dinți și dantură întreagă fără cerul gurii. Scoateri de dinți fără nici o durere. 428